

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Оксана ЖИЛІНСЬКА

«30»

2026 р.

ВИСНОВОК

**Київського національного університету імені Тараса Шевченка
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Динь Оксани Василівни на тему:**

**«Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського
міжкультурного діалогу», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з
галузі знань**

**03 Гуманітарні науки
за спеціальністю 035 Філологія**

Витяг

з протоколу № 15 кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

від «22» квітня 2026 року

ПРИСУТНІ: в.о. завідувачки кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Навчально-наукового інституту філології, д. філол. н., доц., професор кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Наталя Ісаєва, доктор педагогічних наук, проф., професор кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Оксана Асадчих, старший викладач кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Хіроюкі Егава, доктор філософії, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії: Оксана Кінджибала, доктори філософії, асистенти кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії: Альона Кундій, Анастасія Налімова, кандидати педагогічних наук, асистенти кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії: Алла Савченко, Тетяна Дибська; кандидати філологічних наук, доценти: Марина Война, Ольга Воробей, Кім Сук Вон, Наталія Коломієць, Надія Кірносова, Тамара Комарницька, Юлія Кузьменко, Ольга Нестеренко, Марія Маковська; кандидати філологічних наук, асистенти: Тетяна Демчук, Олександр Козоріз, Богдан Нечипоренко, Любов Пойнар, Прабово Хімаван; асистенти: Тетяна Васюхно, Наталія Ворона, Олександр Гончаренко, Катерина Довженко, Сергій Ісаєв, Євген Козирєв, Ольга Кирик, Михайло Козмін, Маєдзіма Томоко, Тимур Сандрович, Марія Саф'янова, Олексій Топольняк, Вікторія Філонова, філолог 1 кат. Оксана Охрімчук.

Запрошені: заступник директора з науково-педагогічної роботи Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості Романенко О.В., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мов і літератур Близького та Середнього Сходу, директор Центру

Іраністики Мазепова І. В., доктор філологічних наук, професор кафедри іноземних мов НН інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка Прушковська І. В.; поет, перекладач і літературознавець грузинського походження. Заслужений діяч мистецтв України (1998). Доктор філологічних наук, професор Чілачава Р. Ш.

Серед присутніх – 3 докторів філологічних наук, 1 доктор педагогічних наук, 14 кандидатів філологічних наук, 2 кандидати педагогічних наук, 3 докторів філософії.

Засідання кафедри проводилося 14 квітня 2026 року в змішаному форматі (покликання: <https://knu-ua.zoom.us/j/81418263017?pwd=5ln1U7Ax6LtUkcPw2YPgMa eG4W4Wb2.1>).

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспірантки мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії на тему «Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського діалогу», поданого на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія. Науковий керівник – доктор педагогічних, професор кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Оксана Василівна Асадчих.

Дисертація виконувалась на кафедрі мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (протокол № 3 від 30 жовтня 2023 року).

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Київського національного університету імені Тараса Шевченка Оксана Василівна Асадчих.

Виступили:

Здобувач Динь Оксана Василівна представила презентацію за основними положеннями дисертації «Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського діалогу», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія.

Динь О.В.: [Слайд 1]. Доброго дня, шановні колеги! Дозвольте представити результати дисертаційного дослідження, присвяченого творчості Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського діалогу.

[Слайд 2]. Актуальність теми зумовлена, по-перше, необхідністю цілісного філологічного аналізу доробку митця не лише як окремого явища, а як складної системи, що охоплює авторську поезію, мистецький переклад. По-друге, глибше зрозуміти механізми формування етнонаціональної ідентичності в умовах білінгвізму та міжкультурної комунікації. Окремо актуальною є проблема

автоперекладу як акту міжкультурної медіації. Усе це зумовлює практичну значущість дослідження для подальшого розвитку перекладознавства, компаративістики та гуманітарного дискурсу загалом.

[Слайд 3]. Мета дослідження полягає у здійсненні комплексного аналізу творчості Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу.

Об'єктом дослідження – є *поетичні збірки та численні перекладні цикли Рауля Чілачави (які зазначені на слайді) ფიქრნო ჩემხო...*» (1987) (вибране) Т. Шевченка, «*მჭკნარი ფოთლები*» (1988) І. Франка, «*მონაგარი*» («Здобутки» (1991), «*შვიდი სიმი*» (1991) Лесі Українки, «*ავგოსტო. 55 უკრაინელი პოეტი*» (2001), «*ორი დედაქალაქი*» (2002), «*ოცდამეხუთე კადრი*» («Двадцять п'ятий кадр» (2003), «*ამორე, მორე, ორე...*» (2003), «*დიდი სამეული*» (2005), «*მარტოხელა ვარსკვლავის შუქი. Частина перша та друга*» (2012), «*დანისპირებით გაფოთლილ ბაღში. 100 უკრაინელი პოეტი*».

Предмет дослідження – творчість Рауля Чілачави у діалозі з українським та грузинським культурним середовищем на рецептивному і типологічному рівнях.

[Слайд 4]. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що: Уперше в українському літературознавстві комплексно освоєно проблему літературної взаємодії Р. Чілачави з українською літературою. Уточнено визначення поняття «етнонаціональна ідентичність» у порівняльно-літературознавчій проекції. Розроблено моделі формування етнонаціональної ідентичності поета. Охарактеризовано основні домінанти художнього світу та способи їх творення в творчості Р. Чілачави. Уперше в українському перекладознавстві здійснено системне дослідження перекладів Р. Чілачави в компаративному аспекті. Досліджено явище автоперекладу в доробку грузинського поета-перекладача.

[Слайд 5] Теоретичне значення дисертації полягає у: поглибленому розумінні механізмів міжкультурного діалогу в контексті українсько-грузинських літературних взаємин шляхом поєднання імагології, теорії культурного трансферу. В даному дослідженні розширено розуміння категорій «Свій» – «Чужий» – «Інший» на базі теорії мультикультуралізму та транскультуралізму. Поглиблено розуміння ролі перекладача як «культурного посередника». Уточнено характеристики індивідуального стилю автора, що сформувався на перетині грузинської поетичної традиції та українського версифікаційного контексту. Осмислено переклад як механізм культурного трансферу в контексті українсько-грузинських літературних взаємин.

[Слайд 6] Практичне значення результатів дослідження: Результати дослідження можуть бути використані у викладанні університетських курсів і спецсемініарів з теорії перекладу, літературної компаративістики, сходознавства, україністики, зокрема з проблем поетичного перекладу, міжкультурної рецепції та імагології. Матеріали й висновки роботи мають прикладне значення для перекладачів, оскільки узагальнюють типові труднощі та ефективні стратегії передачі культурно маркованих образів і понять у перекладі між українською та грузинською мовами. Виявлені механізми культурного трансферу можуть бути

використані в подальших українсько-грузинських літературних проєктах, зокрема при підготовці антологій перекладів, спільних наукових студій та перекладацьких ініціатив. Окремі положення дисертації можуть застосовуватися під час підготовки довідкових і енциклопедичних видань, присвячених світовій рецепції української літератури, а також слугувати теоретичною базою для подальших досліджень у галузі компаративного літературознавства, перекладознавства та культурології.

[Слайд 7] Основні положення та результати дисертаційного дослідження відображено у 9 публікаціях: з них: 2 наукові статті у виданнях категорії «Б», 1 у виданні, що індексується у наукометричних базах Scopus та Web of Science, 6 статей у інших фахових наукових виданнях та 5 тезах доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій, у тому числі міжнародних.

[Слайд 8] Першим завданням дослідження було розглянути еволюцію міжлітературного діалогу, наукових підходів у галузі літературознавчої компаративістики та перекладознавства, визначити теоретико-методологічні засади дослідження.

Встановлено, що в умовах глобалізації діалог постає не лише як форма комунікації, а як онтологічна категорія «співбуття» та спосіб подолання «прірви нерозуміння». Обґрунтовано, що сучасний літературний процес відійшов від монолізму на користь діалогічної моделі, де національна культура пізнає свою самобутність лише через взаємодію з «Іншим». Визначено, що мультикультуралізм у літературознавчому дискурсі виступає як інтертекст (матриця взаємодії), де різні етнічні, соціальні та культурні наративи співіснують на засадах рівноправності. Обґрунтовано, що на відміну від статичного мультикультуралізму, транскультуралізм визначається як сфера «супракультурної творчості». Доведено, що відповідно до «культурного повороту», переклад виходить за межі лінгвістичного перекодування і набуває статусу комплексного соціокультурного феномену.

Методи дослідження зазначено на слайді.

[Слайд 9]. Другим завданням дослідження було простежити розвиток українсько-грузинського діалогу.

Встановлено, що грузинсько-український діалог ХХ – початку ХХІ століття розвивався за принципом толерантної компаративістики. Виявлено та виокремлено основні етапи та вектори українсько-грузинського діалогу:

Основні етапи:

1. До початку ХХ століття (Генетико-контактологічний етап): Досліджувалися переважно безпосередні зв'язки: перебування митців на територіях країн (Леся Українка в Грузії, Давид Гурамішвілі в Україні).

2. Перша половина ХХ століття (20–40-ві роки): Створення офіційних зв'язків через візити театрів («Березіль» у Тбілісі, театри Марджанішвілі та Ахметелі в Харкові). Вагома постать-медіатор: Георгій Наморадзе стає «містком» між культурами, готуючи перші системні переклади та словники. На ниві топографічно-краєзнавчого вектору вагомим вважаємо дослідження Д. Косарика, який проводив пошуки місця знаходження могили та творчості Д. Гурамішвілі. Розвивається образ Кавказу: як символ вічної боротьби за

свободу в українській поезії (від Шевченка до Малишка). В перекладознавстві вагоме місце посіла Робота М. Бажана над «Витязем у тигровій шкурі» (1937).

3. Друга половина XX століття (60–80-ті роки): Етап «дружби народів». Відбуваються декади культури. Відбувається перехід від зовнішнього опису до типологічної спорідненості. Діалог будується на уявних або реальних зустрічах знакових осіб: Сковорода – Гурамішвілі: Вірш П. Тичини, де діалог філософів стає актом «екзистенційного прозріння». Бажан – Руставелі: глибоке засвоєння грузинського епосу. Рильський – Чіковані: особиста дружба як чинник «третього цвітіння» поезії Рильського. Українські поети не просто перекладають, а запозичують грузинські художні форми: використання моноримної структури (шаїрі) та специфічного ритму грузинського вірша в поезіях М. Бажана та М. Рильського. П. Тичина та А. Малишко вводять грузинські слова (*megavage kari* – відчинив двері; *amxanago* – друже), щоб зробити чужу мову «своєю». Виникає системне вивчення україністики в Грузії (Тбіліський університет). Знакова постать – Баканідзе О., засновник клубу «Україна». Викладання лекцій про українсько-грузинські взаємини – Нурі Верзадзе та Резо Хведелідзе. На перекладацькій ниві в Грузії працюють – Нія Абесадзе, Джаба Асатіані, Аміран Асанідзе, Натела Гавшелі. В Україні розвивають картвелологію – Грицик Л., Халимоненко Г., Мушкудіані О., Чілачава Р.

4. Кінець XX – початок XXI століття (Етап національного самоствердження): Діалог будується на ідеї спільної історичної долі та боротьби за незалежність. Посилюється роль толерантної компаративістики: пізнання «Свого» через «Іншого». У 1999 році за сприяння Халимоненка Г. відкрито програму «Грузинська мова та література» в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. В Грузії розвивають україністику – Гоча Кванталіані, Ніно Наскідашвілі, Іван Мchedладзе. В перекладацькій справі почався новий період, а саме від російськомовних підрядників переходимо до освоєння українського тексту. Обґрунтовано, що постать Р. Чілачави, який влився в українське середовище є переконливим утіленням бінарної опозиції «Своє – Інше», що виступає як синтетичний комплекс не конфліктуючих складових.

[Слайд 10]. Наступним завданням дослідження було проаналізувати домінанти та моделі формування творчої особистості Рауля Чілачави та їх репрезентацію. **В результаті дослідження виявлено** три ключові види становлення етнонаціональної ідентичності: **базову** (модель ґрунтується на об'єктивних чинниках та первинній соціалізації). Приналежність до грузинського етносу та наступне особистісне самовизначення зумовлені його народженням та вихованням. **Інтеграційну** (модель активувалася після переїзду до Києва у 1967 році та є результатом свідомого інтелектуального та емоційного вибору). Стажування в Києві, збірка «Червона зима» (1970 р.), студентська практика у «Літературній Україні», редактор Української радянської енциклопедії, робота позаштатним кореспондентом в київській газеті «Комсомольське знамя», одруження. Осягненню культурного потенціалу українського народу, сприйняттю української культури як своєї, особистісної сфери, сприяла також і подія в особистому житті поета – знайомство з майбутньою дружиною. Усе «Інше» ставало «Своїм»: поняття про родину, виховання дітей, освіту, релігію, погляд на проблеми мови, культури, історії,

етнології. Україна сприймається як «Своя – Інша». Особистісна комунікація – С. Йовенко, В. Кордун, М. Григорів, М. Саченко, В. Моруга, В. Конопелець та інші згодом відомі особистості зі студентського оточення сприяли його входженню у світ української культури. Виняткове значення для Р. Чілачава – майбутнього українця і письменника – мало спілкування з Миколою Вінграновським, Григором Тютюнником, Іваном Драчем, Євгеном Гуцалом, Борисом Олійником, Станіславом Тельнюком, Леонідом Горлачем, Віктором Близнецем, Іваном Біликом, Миколою Шудрею. *Культуртрегерську* (опинившись у ролі представника одразу двох культур на теренах зони принципово іншої ментальності та, відповідно, ідентичності). Призначення Надзвичайним і Повноважним Послом України в Латвії у 2004 році. Спочатку Чілачава Р. переклав вірші класиків латиської поезії Яніса Райніса і його дружини Аспазії – українською і грузинською, підготував том «Трикольорове сонце» (2007р.) (назва за однойменним віршем Аспазії). І був першим, хто запропонував видати творчий доробок подружжя під однією обкладинкою. Р. Чілачава видав у Латвії двома мовами класиків латиської поезії – Олександра Чака і Ояра Вацієтіса, у тому числі і власні переклади прозових творів О. Чака. Репрезентуючи «Інше» Р. Чілачава пропагує і власне «Своє». Відомо, що «Витязь у тигровій шкурі» перекладений у Латвії не повністю (окремі розділи чудово інтерпретував видатний латиський поет Арвід Скалбе). Р. Чілачава упорядкував книгу Руставелі відповідними фрагментами грузинською, латиською і українською (у перекладі Миколи Бажана) мовами. Збірка власних поезій «Піщаний годинник», у якій заакцентована українсько-грузинсько-литовська тема, вийшла п'ятьма мовами: латиською, українською, російською, англійською і грузинською, тощо.

[Слайд 11]. Відповідно, четвертим завданням дослідження було здійснити імагологічну інтерпретацію топосу України в поезії Р.Чілачава. З'ясовано, що одним із провідних способів творення біполярності є актуалізація мотиву повернення (блудного сина) (приклади наведено на слайді). Чілачава створює образ України як місця адаптації та випробування. Ліричний герой – це «українізований грузин». Україна для нього – це простір, де він «навчається» і «живе», де він веде діалог. Виявлено, що система символічних образів (дім, дорога, кінь, сад, журавель, лоза) виступає ключовим механізмом репрезентації біполярної моделі світу. (приклади наведено на слайді). Доведено, що інтертекстуальність у поетичному доробку Рауля Чілачава постає як комплексний, багаторівневий механізм організації тексту, що реалізується через систему цитат (деякі приклади наведено на слайді)

[Слайд 12]. Наступним завданням було здійснити розкрити перекладацькі коди та особливості рецепції критичного осмислення української і грузинської класичної літератури в доробку Р. Чілачава. Установлено, що особливістю перекладацького коду автора є високий ступінь суб'єктивної залученості – «пієтету» до автора. Установлено, що перекладацькі коди Р. Чілачава ґрунтуються на пріоритеті ідейно-естетичної адекватності. Відомо, що головними елементами так званої зовнішньої матриці віршового твору, видимими є: наявність (чи відсутність) еквілінеарності, збереження рими, римування, збереження або незбереження кількості строф, характер рими, наявність повторів (приклади на слайді). Доведено, що Р. Чілачава досягає високого рівня еквівалентності через глибоке знання внутрішньої форми

першотвору. Компонентами внутрішньої будови поетичного твору, слугують: зміст окремої строфи, авторський набір різних стилістичних засобів, синтаксичні особливості строфи, звукова структура твору, прагматичний підтекст, авторські образи твору. Для прикладу візьмемо вірш І.Франка «Чого являєшся мені у сні», де сонорний приголосний -н- сприяє виникненню так званого штабрайму, проте різниця між грузинськими та українськими фонемами занадто велика, тому відтворення звукової сторони здається майже недосяжним. Утім, перекладач досягає цього шляхом перекодування, спираючись на фонему грузинської мови: він чергує звуки თ, ზ.

[Слайд 13]. Шостим завданням дослідження було проаналізувати **виявити** специфіку автоперекладу як форми реалізації інтерсуб'єктивного поля творчості митця. Виялено, що автопереклад у доробку Р. Чілачави постає як акт білінгвального самопроєктування, у якому межа між «своїм» та «чужим» нівелюється. Виявлено, що переклад есеїстики грузинською є не просто мовною операцією, а актом духовного повернення до витоків через призму набутої української ідентичності. Доведено, що творчості автора простежується чітка зміна векторів: від послідовного автоперекладу з грузинської на українську (ранній етап) до активного функціонування в українському мовному просторі з подальшим відтворенням текстів грузинською мовою. Це свідчить про глибоку інкультурацію письменника та його прагнення до метафізичного повернення в рідну культуру через самопрезентацію українськомовних есеїв та нотаток мовою предків. Виявлено, що репрезентативною моделлю інтертекстуальності, де перекладацьке «Я» автора виступає найвищим критерієм адекватності, забезпечуючи не лише мовну еквівалентність, а трансфер культурних смислів. Причини звернення до автоперекладу – соціолінгвістична (коли автор потрапляє в іншу культуру і хоче себе репрезентувати) та індивідуальну (набуття та поширення знань).

[Слайд 14]. Таким чином, проведене дослідження засвідчує, що творчість Рауля Чілачави формується як складний і багаторівневий процес міжкультурної взаємодії, у межах якого переклад виступає ключовим механізмом конструювання художнього образу. Дякую за увагу!

Після закінчення презентації Динь О.В. присутніми на захисті фахівцями були поставлені наступні запитання:

Ісаєва Н.С., доктор філологічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

Чи не призводить поєднання стратегій доместикації та форенізації до розмивання меж між «Своїм» та «Іншим»? І чи можна говорити в такому разі про формування нового типу художнього дискурсу?

Динь О.В.: Дякую за запитання. Поєднання доместикації та форенізації дійсно розмиває бінарну опозицію «свого» та «іншого». Це не випадковість, а радше закономірний процес. Коли перекладач одночасно адаптує і зберігає інакшість, виникає гібридний простір – не повністю «свій», але й не зовсім

«чужий». Можемо сказати, що межі розмиваються, але вони не зникають повністю, а стають рухливими. Тому можна говорити про формування нового типу художнього дискурсу, який характеризується інтеркультурністю, багатошаровістю, транскультурністю.

Воробей О.С., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

Як у творчій біографії та художньому доробку Рауля Чілачави реалізуються концепції мультикультуралізму та транскультуралізму?

Динь О.В.: Дякую за запитання. У творчій біографії та художньому доробку Рауля Чілачави концепції мультикультуралізму та транскультуралізму реалізуються як на рівні життєвого досвіду, так і в поетикальній структурі його текстів. Передусім, мультикультуралізм виявляється у його біографічній та творчій двоїстості: будучи грузином за походженням і водночас активним учасником українського літературного процесу, митець органічно поєднує дві культурні традиції – грузинську та українську. Це виявляється у тематичному спектрі його творів, де співіснують образи, символи й історико-культурні коди обох народів, а також у мовній практиці – написанні та перекладі текстів різними мовами. Мультикультуралізм у значенні міжетекстової взаємодії, як відносини з «Іншим» – виражається через ремінісценції, алюзії, цитування, запозичення. Кожен твір – це частина великої мережі інших творів, його сенс розкривається через ці зв'язки. Відомо, що рушійною силою транскультурної теорії є перекладачі. Переклад розглядається як акт міжкультурної трансляції. Перекладацька діяльність Р.Чілачави є не лише актом передачі змісту, а й процесом творення нового художнього простору, де тексти набувають додаткових смислових нашарувань.

Нестеренко О.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

Чим відрізняються підходи автора при відтворенні зовнішньої та внутрішньої матриць тексту під час перекладу?

Динь О.В.: Дякую за запитання. При відтворенні зовнішньої матриці перекладач використовує формально-структурну стратегію. Його підхід орієнтований на максимальне збереження форми, збереження строфіки, римування, адаптацію метрики до законів грузинської мови. Тобто, форма не копіюється механічно, а перебудовується функціонально еквівалентно. На рівні зовнішньої матриці домінує принцип структурної еквівалентності через перекодування. При відтворенні внутрішньої матриці – Р.Чілачава виступає як співтворець смислу. Його підхід орієнтований на відтворення образної системи, емоційного тону, збереження естетичного ефекту. Інколи відбувається відхід від

буквальної точності заради глибинної відповідності. На рівні внутрішньої матриці домінує принцип функціонально-естетичної еквівалентності.

Кузьменко Ю.С., кандидат філологічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка

На сторінці 56 дисертації ви аналізуєте напрацювання Г. Вайта і вказуєте: «Вайтівська тропологічна модель стверджує пріоритет лінгвістичного чинника в історіописанні: замість простого відтворення фактів історик здійснює «поетичний акт» моделювання минулого». Не як історик, але як безпосередній учасник і активний творець грузинсько-українського літературного діалогу, який образ України створює/моделює Р. Чілачава для грузинської читацької аудиторії?

Динь О.В.: Дякую за запитання. Перш за все для грузинського читача автор створює образ «України як другого дому». Через архетип «саду» він зближує дві культури. Спираючись на Шевченківську традицію, поет малює Україну як ідилічний, сакральний простір («біла хата», «вишні»). Водночас цей сад наповнюється грузинською «лозою». Україна постає не чужою землею, а територією, де можливий такий самий духовний спокій як і в Грузії. Інший образ України – місце «блудного сина», місце адаптації та випробувань. Ліричний герой – українізований грузин, для якого Україна – це простір, де він веде діалог. Грузинська аудиторія бачить Україну як країну, що прийняла їхнього поета, але водночас стала причиною його туги за корінням (Грузією). Третій образ – образ спорідненості. Для грузинського читача Україна маркується через військову звичку, яка зрозуміла грузинам. Автор вводить образ коня, який є спільним для обох народів. Згадка про «козацьких шабель передзвін» створює образ волелюбної, лицарської країни, чия історія резонує з грузинським духом нескореності. Таким чином, Україна в Чілачави – це не просто сусідня країна, а країна, де грузинська душа (лоза) вчиться квітнути на українському ґрунті, зберігши вірність власним джерелам.

Після відповідей на запитання виступили:

Рецензенти дисертаційної роботи, які наголосили на позитивних аспектах дослідження та висловили свої побажання та зауваження:

Прушковська І.В., доктор філологічних наук, професор кафедри іноземних мов НН інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Дозвольте оголосити рецензію на дисертаційну роботу Динь Оксани Василівни на тему: «Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу». Отже, **актуальність теми дослідження.** Актуальність обраної теми зумовлена кількома взаємопов'язаними чинниками. Передусім ідеться про посилення ролі міжкультурного діалогу в умовах глобалізації, що актуалізує потребу в дослідженні транскультурних особистостей як носіїв синтетичних культурних моделей. У цьому контексті

постать Рауля Чілачави є надзвичайно репрезентативною, оскільки його творчість демонструє не лише взаємодію, а й глибинну інтеграцію українського та грузинського культурних кодів.

Водночас у вітчизняному літературознавстві відсутнє комплексне дослідження, яке б системно охоплювало поетичний, перекладацький та автоперекладацький доробок митця як єдину функціональну систему. Таким чином, дисертація заповнює суттєву лакуну в українській філологічній науці.

Актуальність роботи визначається:

- потребою системного осмислення творчості Р. Чілачави як транскультурного феномена;
- необхідністю поглиблення теорії міжлітературного діалогу;
- актуалізацією проблеми етнонаціональної ідентичності в умовах білінгвізму;
- зростанням значущості перекладу як інструменту культурного трансферу.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Дисертаційна робота Динь О.В. відзначається високим рівнем методологічної виваженості та наукової аргументованості.

Авторка демонструє ґрунтовне володіння сучасним інструментарієм гуманітарних досліджень, органічно поєднуючи компаративний, імагологічний, герменевтичний, структурно-семантичний, біографічний та системний підходи. Особливої уваги заслуговує інтеграція теорії культурного трансферу в аналіз перекладацьких практик, що дозволяє розглядати переклад не лише як мовний, а як культурно-комунікативний феномен.

До беззаперечних наукових здобутків дисертації слід віднести: концептуалізацію постаті Р. Чілачави як транскультурної особистості; глибокий аналіз імагологічного образу України в його творчості; дослідження автоперекладу як форми інтерсуб'єктивності та самоінтерпретації; виявлення індивідуальних перекладацьких стратегій митця, зокрема синтезу доместикації та форенізації; системне осмислення взаємодії українського і грузинського літературних просторів.

Наукові положення роботи є логічно послідовними, аргументованими та підтвердженими аналізом широкого корпусу текстів і наукових джерел. Мета і завдання дослідження реалізовані повною мірою.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає у розширенні методологічних засад компаративного літературознавства та перекладознавства. Робота поглиблює розуміння: категорій «Свій – Інший – Чужий» у міжкультурному вимірі; механізмів формування етнонаціональної ідентичності; перекладу як складного поліструктурного акту культурної комунікації.

У підрозділі 1.1 «**Міжлітературний діалог: компаративістський аспект**» авторка демонструє глибоке розуміння сучасних гуманітарних парадигм, інтегруючи філософські, культурологічні та літературознавчі підходи до осмислення діалогу культур. Особливо цінним є поєднання ідей Гадамера, Гайдеггера та сучасної компаративістики, що створює концептуально насичене підґрунтя дослідження.

Підпункти **1.1.1 «Теорія мультикультуралізму»** та **1.1.2 «Концепція транскультуралізму»** свідчать про здатність авторки не лише репрезентувати існуючі теорії, а й інтегрувати їх у власну дослідницьку модель. Саме тут закладається ключове для всієї роботи поняття транскультурності, яке далі послідовно реалізується в аналізі творчості Р. Чілачави.

У підрозділі **1.2 «Художній переклад як національно-культурний діалог»** переклад осмислюється не як технічний процес, а як складний акт міжкультурної комунікації, що є принципово важливим для подальших розділів.

Практичне значення дослідження є беззаперечним і багатовекторним. Найбільш концептуально насиченим є **Розділ 2 «Філософсько-естетичні координати творчості Р. Чілачави»**, який можна вважати ядром дисертації.

У підрозділі **2.1 «Українсько-грузинські літературні взаємини: проблеми, перспективи»** авторка не просто описує історію контактів, а формує ширший культурний контекст, у якому постає творчість Чілачави.

Особливо вагомим є підрозділ **2.2 «Моделі формування етнонаціональної ідентичності Рауля Чілачави»**, де запропоновано моделювання ідентичності (а не лише її опис); простежено процес становлення митця як **транскультурної особистості**. Це на мою думку один із найсильніших практичних внесків роботи.

Підрозділ **2.3 «Біполярність домінант художнього світу Р. Чілачави»** та його частини **2.3.1 «Мотиви та образи»**, **2.3.2 «Інтертекстуальність: види і форми»** демонструють високий рівень текстуального аналізу. Авторка виявляє не лише теми, а й **механізми їх художнього функціонування**, що свідчить про зрілий науковий підхід.

Розділ 3 є одним із найбільш інноваційних у роботі. У підрозділі **3.1 «Перекладацькі коди Р. Чілачави»** авторка: вводить поняття **перекладацьких кодів**; демонструє системність перекладацької стратегії митця. Особливо цінним є деталізований аналіз: **3.1.1 «Відтворення зовнішньої матриці»** та **3.1.2 «Відтворення внутрішньої матриці»**

Це дуже потужний аналітичний інструмент, який показує, що авторка мислить структурно і професійно. Підрозділ **3.2 «Автопереклад як форма рецепції»** є, без перебільшення, одним із найоригінальніших елементів роботи.

Особливо цінним є те, що робота створює підґрунтя для подальших студій у галузі українсько-грузинських літературних взаємин.

Повнота викладення результатів у публікаціях. Основні положення дисертації достатньо повно відображені в наукових публікаціях авторки. Результати дослідження апробовані на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, що свідчить про їхню наукову релевантність і визнання в академічному середовищі.

Структура і зміст дисертації. Дисертація має чітку логічну структуру, що відповідає меті та завданням дослідження. Послідовність розділів є методологічно вмотивованою: від теоретичного осмислення проблеми до аналізу конкретного літературного матеріалу. Робота характеризується внутрішньою цілісністю, концептуальною єдністю та послідовністю викладу.

Ідентичність анотації та основних положень дисертаційної роботи. Анотація в повному обсязі відображає основні положення дисертаційної роботи.

Відомості про дотримання академічної доброчесності. У дисертації та наукових публікаціях Динь О.В. відсутні порушення академічної доброчесності.

Зауваження до дисертації

Високо оцінюючи науковий рівень дослідження, вважаємо за доцільне висловити окремі зауваження та побажання, що мають дискусійний характер:

- 1) У тексті дисертації подекуди трапляються окремі технічні огріхи, зокрема поодинокі одруківки та мовностилістичні неточності, які не мають системного характеру, однак потребують редакційного уточнення перед поданням роботи до захисту (зокрема, на 5, 7, 11, 14, 27, 83 сторінках тексту).
- 2) В окремих підрозділах дисертації доцільним видається посилення підсумкових елементів викладу, зокрема шляхом введення більш розгорнутих узагальнювальних абзаців, що чітко фіксували б результати проведеного аналізу (наприклад, у деяких підрозділах першого та другого розділів). Це сприяло б підвищенню структурної виразності та логічної завершеності дослідження.

На мою думку, дисертація Динь Оксани Василівни на тему **«Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу»** є завершеною, самостійною науковою працею, яка містить низку нових, актуальних та науково обґрунтованих результатів, що свідчать про її концептуальну цілісність, системний характер та вагоме значення для сучасної філологічної науки.

Робота вирізняється високим рівнем теоретичного узагальнення, глибиною аналізу та методологічною виваженістю, а отримані результати розширюють уявлення про механізми міжкультурного діалогу, специфіку транскультурної ідентичності та функціонування перекладу як форми культурного трансферу.

Дисертація відповідає вимогам, що висувуються до наукових робіт такого рівня, зокрема її зміст повною мірою відповідає спеціальності 035 «Філологія», а її авторка Динь О.В. заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 «Філологія».

Кузьменко Ю., кандидат філологічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

Перш за все слід сказати, що тема дисертаційного дослідження є актуальною та вагомою. Здобувачка аналізує та осмислює творчий доробок Рауля Чілачави на межі компаративістики, імагології, літературознавства та перекладознавства, що дає можливість не тільки ознайомитись з особливостями авторського стилю, але й простежити становлення самого поета як гібридної чи то транскультурної творчої особистості. Теоретична частина роботи містить ґрунтовний аналіз значного масиву українських та зарубіжних досліджень з галузей імагології, компаративістики, постколоніальної критики тощо. У розділі 2 висвітлюються ключові віхи розвитку грузинсько-українського культурного і літературного діалогів, а також визначні постаті, що сприяли популяризації цих культур в обох країнах. Крім того, осмислюється життєвий шлях і творче становлення Р. Чілачави як поета, що формувався під впливом «Своєї» (грузинської) та «Іншої» (української) культур. У цій же частині роботи здобувачка простежує

характерні для творчості поета образи та міфери, які репрезентують рідну і засвоєну культури.

Серед недоліків, які мають більш технічний характер і жодним чином не впливають на зміст роботи та її вагомість, хотілось би зазначити наступне:

1. Одруківки та пунктуаційні огріхи;
2. Потреба в уніфікації написання ініціалів та прізвищ згадуваних дослідників і митців (наприклад, на с. 143 І.В. Свиридецька і Прокопець М.І.);
3. У тексті роботи здебільшого наводяться переклади віршів Р. Чалачави без оригіналів, але на с. 159 бачимо вірш грузинською мовою без перекладу. Оскільки робота пов'язана з грузинським поетом і його творчістю, варто було б додати оригінали віршів до вже наведених перекладів;
4. Деякі підрозділи закінчуються цитуванням інших дослідників без узагальнення наведеної інформації та демонстрації думки самої здобувачки щодо проаналізованих підходів і матеріалу (наприклад, 1.1.1. Теорія мультикультуралізму, 2.3.1. Мотиви та образи);
5. До назв творів грузинською мовою можна додати переклад у дужках для читацької аудиторії, яка не знає цієї мови.

На мою думку, дисертація Динь Оксани Василівни на тему «Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу» є завершеною, самостійною науковою працею, яка містить низку нових, актуальних та науково обґрунтованих результатів, що свідчать про її концептуальну цілісність, системний характер та вагоме значення для сучасної філологічної науки.

Дисертація відповідає вимогам, що висуваються до наукових робіт такого рівня, зокрема її зміст повною мірою відповідає спеціальності 035 «Філологія», а її авторка Динь О.В. заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 «Філологія».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Мазепова І.В., доктор філологічних наук, професор: Дисертація Динь О.В. присвячена комплексному аналізу творчої спадщини Рауля Чілачави – постаті, яка є унікальним містком між українською та грузинською культурами. У сучасних умовах глобалізації та необхідності зміцнення міжкультурних зв'язків дослідження механізмів літературного діалогу та ролі митця як «амбасадора культури» набуває особливої ваги. Робота актуалізує питання білінгвізму, самоідентифікації письменника та специфіки художнього перекладу як інструменту дипломатії.

Наукова новизна роботи. Рецензована праця є першим системним дослідженням творчості Р. Чілачави у вимірі міжкультурної комунікації. Авторка вперше детально проаналізувала рецепцію грузинської літератури в Україні та української в Грузії через призму діяльності одного митця. Важливим здобутком є аналіз жанрової своєрідності творів автора, що написані обома мовами, та виявлення етнокультурних кодів, які транслуються в його поезії та публіцистиці.

Структура та змістове наповнення. Дисертація має логічну та виважену структуру.

1. У теоретичному розділі авторка ґрунтовно опрацьовує поняття «міжкультурний діалог», «літературна рецепція» та «культурна ідентичність», спираючись на солідну базу джерел (зокрема, праці Р. Чілачави, О. Баканідзе та ін.).

2. Аналітична частина вражає глибиною інтерпретації поетичних текстів. Дисертантці вдалося простежити еволюцію художніх образів та виокремити ключові концепти (дім, пам'ять, коріння), що формують спільне семантичне поле української та грузинської лірики.

3. Розділ, присвячений перекладацькій діяльності, заслуговує на особливу увагу. Дослідниця аргументовано доводить, що переклади Р. Чілачави є не лише лінгвістичним актом, а й актом культурного трансферу, що збагачує обидва народи.

Методологічна база. Авторка професійно використовує комплекс методів: біографічний, компаративний, герменевтичний та культурно-історичний. Це дозволило забезпечити об'єктивність висновків та повноту охоплення матеріалу.

Практичне значення. Результати дослідження можуть бути використані при розробці спецкурсів з порівняльного літературознавства, теорії перекладу та історії українсько-грузинських літературних зв'язків. Робота має високу цінність для фахівців-орієнталістів та картвелологів.

Зауваження та дискусійні питання:

1. Формулювання мети дослідження містить слово «аналіз»: «**Мета дослідження** полягає у здійсненні комплексного аналізу творчості Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу» (с. 3). Оскільки аналіз не може бути метою, він завжди є засобом досягнення певної мети, можна порадити дещо переформулювати мету з використанням слів на кшталт: «встановити», «визначити» тощо. Наприклад: «**Мета дослідження** полягає у визначенні ключових констант (домінант) творчості Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу».

2. Необхідно додати висновки до кожного розділу і, відповідно, скоригувати загальні висновки в кінці роботи, щоб уникнути повтору того самого матеріалу. Після загальних висновків варто зазначити *перспективи подальшого дослідження*.

3. Бажано уніфікувати написання авторів праць, які цитуються. Наразі трапляються два варіанти: ініціали стоять перед прізвищем (напр. М.М. Бахтін (с. 22), І. Козлик (с. 28), І. М. Дзюба (с. 29), Г. Вайт (с. 57)) і після нього (напр. Лотман Ю. (с. 23), Глейзер Н., Козлик І. (с. 25)). Варто віддати перевагу першому варіанту: ініціали перед прізвищем. Крім того, варто прибрати ініціали в покликаннях на праці в круглих дужках, залишити тільки прізвище. Наразі трапляються: (Грицик Л., 2010, 43) – с. 22; (Дзюба І., 2008, 25) – с. 30; (Лановик З., 2002) – с. 45; (Приходько В., 2024, 29) – с. 58; (Наливайко Д. С., 2009, 41-44) – с. 54; (Чілачава, Р., 2012, 51) – с. 119 тощо.

4. Визначитися, чи доцільно цитувати російськомовних авторів (напр. М.М. Бахтін (с. 22), Ю. Лотман (с. 23)).

5. У цілому дисертація написана гарною науковою мовою, проте необхідно вичитати текст на предмет хибодруків і невдалих формулювань, а також відредагувати оформлення джерел в списку літератури.

Дисертаційне дослідження Динь Оксани Василівни є завершеною, самостійною науковою працею, яка вирішує важливе наукове завдання у галузі філології. Робота відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України щодо дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії і може бути рекомендована до захисту.

Кузьменко Ю., кандидат філологічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

Я ознайомилася з дисертацією і отримала задоволення від цього процесу. Робота виконана на стику літературознавства в компаративістичному аспекті та перекладознавства; дисертанткою задіяна потужна теоретико-методологічна база, що займає ґрунтовне місце в дослідженні. Дисертаційне дослідження, присвячене творчості Рауля Чілачави, демонструє глибоке розуміння специфіки міжлітературних зв'язків. Автор вдало акцентує увагу на тому, що діалог культур у виконанні Чілачави – це не просто механічний переклад, а складний процес інтелектуальної та емоційної дифузії. Особливо цінним є аналіз стратегій культурного трансферу, де Рауль Чілачава виступає і як дешифратор смислів, і як творець нових художніх контекстів. В практичній роботі пані Оксана згадує про міфологеми та міфеми. Це надзвичайно цікава тема, в роботі їй не відведено особливе місце, а просто є згадка і проілюстровано в віршах. Було б цікаво, щоб ви більше зупинилися ще на цій темі і розкрили. Робота має вагоме значення для розвитку сучасної порівняльної філології та теорії перекладу. Після ретельного вичитування робота буде просто ідеальною. Загалом дисертаційне дослідження є струнким, структурованим; висновки переконливі і кореляційують із поставленими завданнями. Вітаю, рекомендую до захисту.

Романенко О.В., заступник директора з науково-педагогічної роботи Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості: Представлена дисертаційна робота є надзвичайно цікавою та вартісною. Насамперед варто відзначити масштаб дослідження: авторкою було опрацьовано величезний пласт літератури – від ґрунтовних теоретичних праць до багатого практичного матеріалу, що охоплює широку палітру художніх текстів.

Унікальність цієї роботи полягає у її міждисциплінарному характері. Дослідження виконане на стику грузинської та української мов, що саме по собі є рідкісним і складним завданням. Проте головна цінність у тому, як ці мовні системи взаємодіють в імагологічному та перекладацькому аспектах.

Особливої уваги заслуговує розробка теми «плаваючої ідентичності». Це не просто цікавий термін, а надзвичайно перспективна методологія для вивчення сучасної компаративної проблематики. Авторка переконливо демонструє, як у творчості Рауля Чілачави національні ідентичності не конфліктують, а перебувають у стані постійного, живого діалогу. Хочу підкреслити, що робота виконана на високому науковому рівні. Перед нами – унікальний фахівець, здатний працювати з такими складними культурними кодами. Дослідження має

чітку структуру, методологічну стрункість та вагоме практичне значення для розвитку української філологічної науки.

Вважаю, що дисертація виконана належним чином і повністю відповідає вимогам, що висуваються до робіт такого рівня. Я щиро підтримую представлену роботу, підтримую Оксану Василівну як зрілого науковця і з великою приємністю рекомендую дисертацію до захисту.

Чілачава Р.Ш., доктор філологічних наук, професор, поет, перекладач, літературознавець, заслужений діяч мистецтв України (1998р.)

Вітаю шановне товариство! Вітаю Вас, Оксану Василівну. Уважно вислухавши весь процес обговорення, я відчуваю неймовірне піднесення. Знаєте, я навіть зачинив усі вікна в кімнаті, бо від почутого за спиною вирости крила – боюся, як би не полетів від радості та гордості за Вашу працю.

Пам'ятаю Оксану ще старанною студенткою, яка завжди працювала сумлінно та на совість. Мені, можливо, дещо ніяково давати суто наукову оцінку цій роботі, адже я є її безпосереднім об'єктом, але, прочитавши дослідження, можу сказати впевнено: мені надзвичайно сподобалося. Ба більше, я сам дізнався про себе багато нового та цікавого, за що щиро вдячний авторці. Це рідкісний випадок, коли погляд дослідника допомагає митцю краще зрозуміти власну природу.

Хочу запевнити присутніх, що я й надалі продовжую активно працювати на ниві українсько-грузинських культурних взаємин. Результатом цієї безперервної праці стали мої нові книги, які, сподіваюся, також стануть об'єктами майбутніх досліджень: «Бельканто», подарункове видання «Павло Тичина та Галактіон Табідзе», збірка «Тарас Шевченко», «Листи Чапи до собак і людей всього світу». Бажаю успіху в науковій діяльності.

Науковий керівник, Асадчих О.В., доктор педагогічних наук, професор кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Київського національного університету імені Тараса Шевченка:

Вітаю шановні колеги. Перш за все хочу подякувати за те, що зібралися та вислухали доповідь моєї аспірантки, ознайомилися з презентацією нашої спільної роботи. Оскільки науковий керівник не має права висловлюватися про фаховість роботи, хочу сказати декілька слів про особистість Оксани Василівни і як мені працювалося з нею усі ці роки. Як показує досвід аспіранти поділяються на два типи: перші – амбіційні, але без ґрунтовних знань. І другий вид – глибокі, але завжди сумніваються в тому, що вони розумні. Оксана Василівна належить саме до другого типу. Вона дуже фахово підходила до виконання роботи, особливо з точки зору самокритики. Критичне мислення до себе – це принцип розумної людини. Хочу побажати вам, Оксана Василівна, щоб ви були більш впевнені в собі і в своїх результатах, бо ви цього заслуговуєте. У мене багатий досвід керування аспірантами. Ми створюємо нову сходознавчу школу, на ниві якої нам ще працювати і працювати. І бачу вас як одного з членів колективу цієї сходознавчої школи. Мені було приємно з вами працювати, я рада, якщо я вам допомогла досягнути того, що ви проходите обговорення. Окремо хочу подякувати пану Раулю Чілачаві, який тут теж присутній, за те, що ви і ваша

творчість надали можливість з'явитися такому цікавому і корисному дослідженню. Я підтримую роботу і рекомендую до захисту.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Динь Оксани Василівни на тему:

**«Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань
03 Гуманітарні науки
за спеціальністю 035 Філологія**

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. Постать Р. Чілачави є унікальним прикладом «транскультурної особистості», чий творчий шлях демонструє органічне поєднання грузинської ментальної основи з глибоким засвоєнням українського культурного простору. **Актуальність роботи зумовлена** необхідністю цілісного філологічного аналізу доробку митця не лише як окремого явища, а як складної системи, що охоплює авторську поезію, мистецький переклад та автопереклад. Дослідження імагологічних рефлексій та інтертекстуальних зв'язків у його творах дозволяє глибше зрозуміти механізми формування етнонаціональної ідентичності в умовах білінгвізму та міжкультурної комунікації.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дослідження виконано на кафедрі мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії згідно з планом науково-дослідницької та методичної роботи Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка у рамках комплексної наукової програми Київського національного університету імені Тараса Шевченка «Модернізація суспільного розвитку України в умовах світового процесу глобалізації».

3. Мета і завдання дослідження полягає у визначенні ключових констант (домінант) творчості Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу. Мета роботи передбачає розв'язання наступних **завдань**: 1. Розглянути еволюцію міжлітературного діалогу, наукових підходів у галузі літературознавчої компаративістики та перекладознавства, визначити теоретико-методологічні засади дослідження; 2. Простежити розвиток українсько-грузинського діалогу; 3. Проаналізувати домінанти та моделі формування творчої особистості Рауля Чілачави та їх репрезентацію; 4. Здійснити імагологічну інтерпретацію топосу України в поезії Р. Чілачави; 5. Виявити специфіку автоперекладу як форми реалізації інтерсуб'єктивного поля творчості митця; 6. Розкрити перекладацькі коди та особливості рецепції критичного осмислення української і грузинської класичної літератури в доробку Р. Чілачави.

4. Об'єкт дослідження – поетичні збірки та численні перекладні цикли Рауля Чілачави *ფიქრნო ჩემნო...*» (1987) (вибране) Т. Шевченка, «*მჭკნარი ფოთლები*» (1988) І. Франка, «*მონაგარი*» («Здобутки» (1991), «*შვიდი სიმი*» (1991) Лесі Українки, «*ავგისტო. 55 უკრაინელი პოეტი*» (2001), «*ორი დედაქალაქი*» (2002), «*ოცდამეხუთე კადრი*» («Двадцять п'ятий кадр» (2003), «*ამორე, მორე, ორე...*» (2003), «*დიდი სამეული*» (2005), «*მარტოხელა ვარსკვლავის შუქი. Частина перша та друга*» (2012), «*დანისპირებით გაფოთლილ ბაღში. 100 უკრაინელი პოეტი*».

5. Предмет дослідження – є творчість Рауля Чілачави у діалозі з українським та грузинським культурним середовищем на рецептивному і типологічному рівнях.

6. Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи аналізу, синтезу, систематизації й узагальнення матеріалу, що дало змогу здійснити обробку літературних і літературно-критичних джерел, залучених до комплексного аналізу, а також такі **методи дослідження**: компаративний (порівняльний) метод є засадничим для дослідження і використовується для виявлення типологічних збігів та генетичних зв'язків між українською та грузинською літературними традиціями, а також для порівняльного аналізу оригінальних текстів та їхніх перекладних версій. Метод імагологічного аналізу застосовано для дослідження образу України та «Іншого» в поетичному доробку Р. Чілачави, що дозволило розкрити специфіку сприйняття чужої культури крізь призму національної свідомості. Герменевтичний метод використано у процесі інтерпретації філософсько-естетичних координат художнього світу митця, аналізу глибинних смислів його поезії та виявлення авторської інтенції. Текстуально-описовий та функціональний методи залучено для аналізу перекладацьких стратегій автора, зокрема для вивчення способів відтворення зовнішньої та внутрішньої матриць першоджерела в перекладах української класики. Метод структурно-семантичного аналізу застосовано при вивченні інтертекстуальності (цитат, ремінісценцій, алюзій) та образно-тематичної структури творів. Біографічний метод дозволив простежити вплив життєвого шляху та безпосередніх культурних контактів Р. Чілачави на формування його як транскультурної особистості. Системний підхід використано для узагальнення результатів дослідження та представлення творчості Р. Чілачави як цілісної системи, що об'єднує художню, перекладацьку та наукову сфери.

7. Наукова новизна дослідження: полягає в тому, що *вперше* в вітчизняному літературознавстві комплексно освоєно проблему літературної взаємодії Р. Чілачави з українською літературою. *Уточнено* визначення поняття «етнонаціональна ідентичність» у порівняльно-літературознавчій проекції; *здійснено* системне дослідження перекладів Р. Чілачави в компаративному аспекті; *розроблено* моделі формування етнонаціональної ідентичності поета. Охарактеризовано основні домінанти художнього світу та способи їх творення в творчості Р. Чілачави. *Сформовано* перекладацькі коди Р. Чілачави. Досліджено

явище автоперекладу в доробку грузинського поета-перекладача. *Набули подальшого розвитку дослідження перекладу в аспекті порівняльного літературознавства.*

8. Теоретичне значення полягає у запропонованій концепції дослідження взаємин представників інонаціонального письменства з українською художньою культурою. Теоретичну цінність має також осмислення перекладу як механізму культурного трансферу в контексті українсько-грузинських літературних взаємин, що дозволяє конкретизувати загальні положення теорії поетичного перекладу та рецепції на матеріалі неєвропейського культурного простору. Теоретичні положення роботи розширюють розуміння категорій «Свій» – «Чужий» – «Інший», демонструючи механізми перетворення імагологічної рефлексії на органічну частину авторської філософсько-естетичної системи.

9. Практичне значення. Результати проведеного дослідження мають вагомe прикладне значення для низки наукових і освітніх галузей. Зокрема, сформульовані у роботі узагальнення та висновки можуть бути використані в навчальному процесі під час викладання університетських дисциплін і спеціалізованих курсів із теорії перекладу, літературної компаративістики, сходознавства та україністики та картвелології, особливо в контексті аналізу перекладу поетичних текстів, проблем міжкультурної рецепції та імагології.

Крім того, матеріали дослідження та запропоновані підходи до оцінювання перекладу становлять практичний інтерес для перекладачів і перекладацьких проєктів, спрямованих на відтворення українських художніх і поетичних творів грузинською мовою (і навпаки), оскільки вони висвітлюють типові труднощі та ефективні стратегії передачі культурно маркованих образів і понять.

Окремі положення роботи можуть слугувати підґрунтям для подальших наукових студій у сфері компаративного літературознавства, перекладознавства та культурології.

10. Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, в якій здобувачкою особисто здійснено весь комплекс дослідницьких дій: від постановки мети та завдань до інтерпретації отриманих результатів. Усі проаналізовані джерела і фактичний матеріал було опрацьовано самостійно. Використання результатів наукових досліджень інших авторів у тексті оформлені покликанням на дані праці.

11. Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дисертаційного дослідження відображено в дев'яти наукових публікаціях. Основні ідеї та результати дослідження оприлюднено у доповідях на 5-ти науково-практичних конференціях різного рівня (у тому числі міжнародних):): «Таврійські філологічні наукові читання», Київ, Україна, 27-28 січня. 2017р.; «Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови і літератури», м.Львів, 7-8 квітня 2017р.; V Міжнародної науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи», Харків, 29 березня 2024р.; «Наукові читання пам'яті загиблих сходознавців», Київ, 10 травня 2024р.; VIII Всеукраїнська дистанційна науково-

методична конференція з міжнародною участю. «Питання Сходознавства в Україні», Харків, 18 квітня 2024р.

12. Публікації. Основні результати дисертації відображено у дев'яти наукових публікаціях авторки. З них: 2 наукові статті у виданнях категорії Б, 1 у виданні, що індексується у наукометричних базах Scopus та Web of Science, 6 статей у інших фахових наукових виданнях. А також у п'яти тезах доповідей, представлених у матеріалах наукових конференцій. Зміст публікацій повністю відповідає темі дисертації і відображає її основні результати.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

(які входять до переліку МОН України)

Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Динь О.В. (Матвійчук О.В.) «Заповіт» Т. Шевченка у перекладі Р. Чілачави. *Шевченкознавчі студії. Збірник наукових праць Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2007. Вип. 9. С.114-118.
2. Динь О.В. Дві столиці Рауля Чілачави. *Сучасні літературознавчі студії: Схід на Заході, Захід на Сході: діалог світоглядних та художніх парадигм. Збірник наукових праць*. 2008. Вип. 5. С.79-84.
3. Динь О.В. Поезія Р. Чілачави: між своїм і чужим. *Літературознавчі студії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. Вип. 37. С.223-229.
4. Динь О.В. Моделі конструювання ідентичності (на матеріалі Р. Чілачави). *Fenomen pogranicz kulturowych: wspolczen snetendencie. Zbior prac naukowych*. 2014. T.VI. P. 113-119.
5. Динь О.В. Імагологічна візія України у творчості Рауля Чілачави. *Літературознавчі студії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2015. Вип. 43(1). С.189-197.
6. Динь О.В. Поезія Т. Шевченка в творчій лабораторії Р. Чілачави: історичний і літературний контекст. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2017. V(34), Issue: 124. www.seanewdim.com
7. Динь О.В. Перекладацький бриколаж: українсько-грузинський літературний контекст. *Східні мови та літератури. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. В.1(29). 2023. С.63-67.
DOI:<https://doi.org/10.17721/1728-242X.2023.29.10>
8. Асадчих О.В., & Динь О.В. Трансформація поетичних форм збірки Івана Франка «Зів'яле листя» у перекладах Рауля Чілачави. *Східний світ*. 2024. Вип. (4 (125)). С. 64-76. <https://doi.org/10.15407/orientw2024.04.064>
9. Динь О.В. Грузинські мотиви в творчості українських поетів першої половини ХХ ст. *Вісник науки та освіти. Філологія*. 2025. Вип. 7 (37). С. 275-290.
DOI:[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7\(37\)-275-290](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-7(37)-275-290)

Опубліковані праці апробаційного характеру:

1. Динь О.В. Українська картвелологія кінця XX – початку XXI ст. *Таврійські філологічні наукові читання: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*, Київ, Україна, 27-28 січня. 2017р., С. 151-154.
2. Динь О.В. Автопереклад в компаративіському дискурсі (на матеріалі творчості Р.Чілачави). *Сучасні наукові дослідження представників філологічних наук та їхній вплив на розвиток мови і літератури: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції*: м.Львів, 7-8 квітня 2017р. – Львів., ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2017р. – С.11-14.
3. Динь О.В. Інтертекстуальність діалоговості: цитата (на матеріалі творчості Р.Чілачави). *V Міжнародної науково-методичної конференції «Сходознавство. Актуальність та перспективи»*, Харків, 29 березня 2024. – С.71-73.https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/49167/1/K_Komisarov_V_MNMK_29032024_KhNPU_FSM.pdf
4. Динь О.В. Поезія Лесі Українки у грузинській інтерпретації. *Наукові читання пам'яті загиблих сходознавців*, Київ, 10 травня 2024. – С.123-128. https://drive.google.com/file/d/15UC87Jol2lg1Q24BdIIGImrQA_BJ_Spb/view
5. Динь О.В. Інтертекстуальність діалоговості: алюзія (на матеріалі творчості Р.Чілачави). *VIII Всеукраїнська дистанційна науково-методична конференція з міжнародною участю. Питання Сходознавства в Україні*, Харків, 18 квітня 2024. – С.20-22.

13. Структура та обсяг дисертації. Структура роботи зумовлена метою та завданням дослідження. Дисертація складається зі вступу, основної частини, що містить три розділи, висновків, списку використаних джерел (286 позицій). Загальний обсяг дисертації – 247 сторінок, із яких 227 – основного тексту.

14. Характеристика особистості здобувача.

Динь Оксана Василівна народилася 1981 р. в смт Ратне, Волинська область. У 2003 році закінчила з відзнакою Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка і отримала базову вищу освіту за напрямом підготовки «Філологія» та здобула кваліфікацію бакалавра філології (грузинська мова і література). У 2004 році закінчила з відзнакою Київський національний університет імені Тараса Шевченка і отримала повну вищу освіту за спеціальністю «Мова та література (грузинська, англійська)» та здобула кваліфікацію магістра філології, фахівця з грузинської мови і літератури та англійської мови, викладача.

Під час навчання виявила наукову зацікавленість українсько-грузинськими літературними та перекладознавчими зв'язками, зосередившись на дослідженні творчості Рауля Чілачави. Зарекомендувала себе як сумлінний молодий науковець з оригінальним мисленням та власним дослідницьким голосом. Володіє англійською та грузинською мовами.

15. Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

16. Рецензенти рекомендують: відповідно до пп. 15, 16 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової

спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, *пропонується такий склад разової ради:*

Голова ради:

Ісаєва Наталя Станіславівна, доктор філологічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Рецензенти:

Прушковська Ірина Віталіївна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов НН інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Кузьменко Юлія Сергіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Офіційні опоненти:

Семеніст Іван Васильович, доктор філологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Київського національного університету будівництва і архітектури.

Москальов Дмитро Петрович, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східної культури і літератури факультету східних мов Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

У результаті попередньої експертизи дисертації **Динь Оксани Василівни** і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Динь Оксани Василівни на тему: «Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Динь О.В. відповідає спеціальності 035 Філологія та вимогам **Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. 6, 7, 8 **Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Динь О.В. на тему: «Творчість Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу» до

захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 035 Філологія.

4. Рекомендувати вченій раді Навчально-наукового інституту філології затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради:

Ісаєва Наталя Станіславівна, доктор філологічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Рецензенти:

Прушковська Ірина Віталіївна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов НН інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Кузьменко Юлія Сергіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Офіційні опоненти:

Семеніст Іван Васильович, доктор філологічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи та стратегічного розвитку Київського національного університету будівництва і архітектури.

Москальов Дмитро Петрович, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри східної культури і літератури факультету східних мов Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Динь Оксани Василівни:

«За» – 39

«Проти» – немає

«Утримались» – немає

Презентація Динь Оксани Василівни на 14 стор. (14 слайдів) додається.

Директор Навчально-наукового інституту філології –
доктор філологічних наук, професор

Григорій СЕМЕНЮК

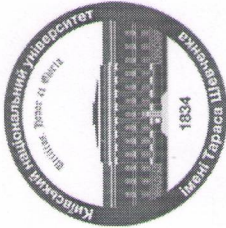
Головуюча на засіданні –

доктор філологічних наук, професор,
заступник директора
з науково-педагогічної роботи ННІФ

Олена РОМАНЕНКО

Секретар засідання

Оксана ОХРІМЧУК

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

Динь Оксана Василівна

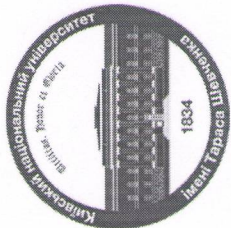
ТВОРЧІСТЬ РАУЛЯ ЧІЛАЧАВИ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКО-ГРУЗИНСЬКОГО ДІАЛОГУ

*Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань
03 – гуманітарні науки*

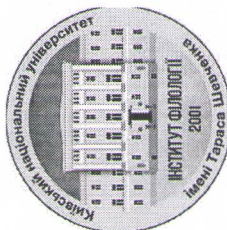

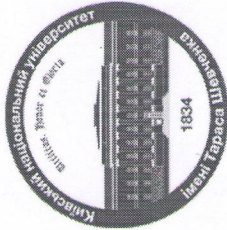
**Науковий керівник – АСАДЧИХ Оксана Василівна,
Д.пед.н., професор**

КИЇВ – 2026

- ❖ необхідністю цілісного філологічного аналізу доробку митця не лише як окремого явища, а як складної системи, що охоплює авторську поезію, мистецький переклад;
- ❖ глибше зрозуміти механізми формування етнонаціональної ідентичності в умовах білінгвізму та міжкультурної комунікації;
- ❖ глибше дослідити автопереклад як акт міжкультурної медіації.

МЕТА, ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження – полягає у здійсненні комплексного аналізу творчості Рауля Чілачави в контексті українсько-грузинського міжкультурного діалогу.

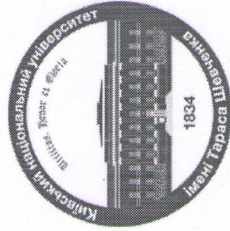
Об'єкт дослідження – поетичні збірки та численні перекладні цикли Рауля Чілачави: «ფიქრნო ჩემნო...» (1987) (вибране) Т. Шевченка, «მჭკნარი ფოთლები» (1988) І. Франка, «მონაგარი» (“Здобутки” (1991), «შვიდი სიმი» (1991) Лесі Українки, «ავვისტო. 55 უკრაინელი პოეტი» (2001), «ორი დედაქალაქი» (2002), «ოცდამეხუთე კადრი» («Двадцять п'ятий кадр» (2003), «ამორე, მორე, ორე...» (2003), «დიდი სამეული» (2005), «მარტოხელა ვარსკვლავის შუქი. Частина перша та друга» (2012), «დანისპირებით გაფოთლილ ბაღში. 100 უკრაინელი პოეტი».

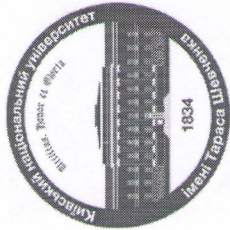

Предметом дослідження є творчість Рауля Чілачави у діалозі з українським та грузинським культурним середовищем на рецептивному і типологічному рівнях.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що:

- ❖ *Уперше* в українському літературознавстві комплексно освоєно проблему літературної взаємодії Р. Чілачави з українською літературою.
- ❖ *Уточнено* визначення поняття «етнонаціональна ідентичність» у порівняльно-літературознавчій проекції.
- ❖ *Розроблено* моделі формування етнонаціональної ідентичності поета.
- ❖ *Охарактеризовано* основні домінанти художнього світу та способи їх творення в творчості Р. Чілачави.
- ❖ *Уперше* в українському перекладознавстві здійснено системне дослідження перекладів Р. Чілачави в компаративному аспекті;
- ❖ *Досліджено* явище автоперекладу в доробку грузинського поета-перекладача.

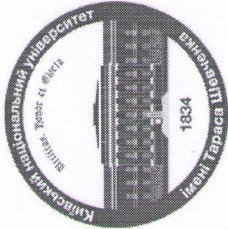
Теоретичне значення дисертації полягає у:

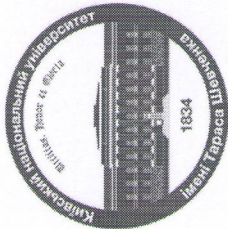
- ❖ **Поглиблено розуміння механізмів міжкультурного діалогу** в контексті українсько-грузинських літературних взаємин шляхом поєднання імагології, теорії культурного трансферу.
- ❖ **Розширено розуміння категорій «Свій» – «Чужий» – «Інший»** на базі теорії мультикультуралізму та транскультуралізму.
- ❖ **Поглиблено розуміння ролі** перекладача як «культурного посередника».
- ❖ **Уточнено характеристики** індивідуального стилю автора, що сформувався на перетині грузинської поетичної традиції та українського версифікаційного контексту.
- ❖ **Осмислено переклад як механізм культурного трансферу** в контексті українсько-грузинських літературних взаємин.

Практичне значення результатів дослідження:

- ❖ Результати дослідження можуть бути використані у викладанні університетських курсів і спецсемініарів з теорії перекладу, літературної компаративістики, сходознавства, україністики, зокрема з проблем поетичного перекладу, міжкультурної рецепції та імагології.
- ❖ Матеріали й висновки роботи мають прикладне значення для перекладачів, оскільки узагальнюють типові труднощі та ефективні стратегії передачі культурно маркованих образів і понять у перекладі між українською та грузинською мовами.
- ❖ Виявлені механізми культурного трансферу можуть бути використані в подальших українсько-грузинських літературних проєктах, зокрема при підготовці антологій перекладів, спільних наукових студій та перекладацьких ініціатив.
- ❖ Окремі положення дисертації можуть застосовуватися під час підготовки довідкових і енциклопедичних видань, присвячених світовій рецепції української літератури, а також слугувати теоретичною базою для подальших досліджень у галузі компаративного літературознавства, перекладознавства та культурології.

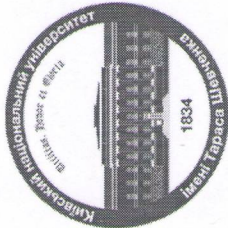

Публікації. Загальні положення та зміст дисертації відображено у 9 публікаціях, зокрема:

- ❖ 3 них: 2 наукові статті у виданнях категорії «Б», 1 у виданні, що індексується у наукометричних базах Scopus та Web of Science, 6 статей у інших фахових наукових виданнях.
- ❖ 5 тезах доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій, у тому числі міжнародних.

ЗАВДАННЯ ТА ВИСНОВКИ

Завдання №1:

Розглянути еволюцію міждисциплінарного діалогу, наукових підходів у галузі літературознавчої компаративістики та перекладознавства, визначити теоретико-методологічні засади дослідження;

Висновки:

- ❖ **Встановлено**, що в умовах глобалізації діалог постає не лише як форма комунікації, а як онтологічна категорія «співбуття» та спосіб подолання «прірви нерозуміння».
- ❖ **Обґрунтовано**, що сучасний літературний процес відійшов від монолізму на користь діалогічної моделі, де національна культура пізнає свою самотність лише через взаємодію з «Іншим».
- ❖ **Визначено**, що мультикультуралізм у літературознавчому дискурсі виступає як інтертекст (матриця взаємодії), де різні етнічні, соціальні та культурні наративи співіснують на засадах рівноправності.
- ❖ **Обґрунтовано**, що на відміну від статичного мультикультуралізму, транскультуралізм визначається як сфера «супра-культурної творчості».
- ❖ **Доведено**, що відповідно до «культурного повороту», переклад виходить за межі лінгвістичного перекодування і набуває статусу комплексного соціокультурного феномену.
- ❖ **Методи дослідження**: компаративний (порівняльний) метод, метод імагологічного аналізу, герменевтичний метод, текстально-описовий, метод структурно-семантичного аналізу, біографічний метод.

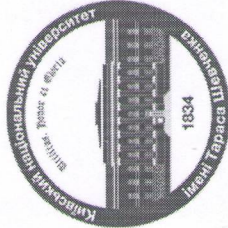

Завдання №2:

Простежити розвиток українсько-грузинського діалогу

Висновки:

- ❖ **Встановлено**, що грузинсько-український діалог XX – початку XXI століття розвивався за принципом толерантної компаративістики.
- ❖ **Виявлено** та виокремлено основні етапи та вектори українсько-грузинського діалогу:
До початку XX століття (Генетико-контактологічний етап)
Перша половина XX століття (20–40-ві роки)
Друга половина XX століття (60–80-ті роки)
Кінець XX — початок XXI століття (Етап національного самоствердження)
- ❖ **Обґрунтовано**, що постать Р. Чілачави, який вплив в українське середовище є переконливим утіленням бінарної опозиції «Своє – Інше», що виступає як синтетичний комплекс не конфліктуючих складових.

Завдання №3:

Проаналізувати доміанти та моделі формування творчої особистості Рауля Чілачави та їх репрезентацію.

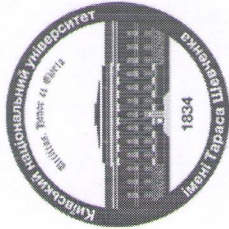
Висновки:

Виявлено три ключові види становлення етнопціональної ідентичності:

базову (модель ґрунтується на об'єктивних чинниках та первинній соціалізації) Приналежність до грузинського етносу та наступне особистісне самовизначення Р. Чілачави зумовлені його народженням і вихованням у певному середовищі.

інтеграційну (модель активувалася після переїзду до Києва у 1967 році та є результатом свідомого інтелектуального та емоційного вибору). Стажування в Києві, збірка «Червона зима» (1970 р.), особистісна комунікація, студентська практика у «Літературній Україні», редактор Української радянської енциклопедії, робота позаштатним кореспондентом в київській газеті «Комсомольське знамя», одруження.

культуртрегерську (опинившись у ролі представника одразу двох культур на теренах зони принципово іншої ментальності та, відповідно, ідентичності). Призначення Надзвичайним і Повноважним Послом України в Латвії у 2004 році. Переклад вірші класиків латиської поезії Яніса Райніса і його дружини Аспазії – українською і грузинською, переклади Олександра Чака і Ояра Вацїетіса двома мовами. Р. Чілачава упорядкував книгу Руставелі грузинською, латиською і українською (у перекладі Миколи Бажана) мовами.

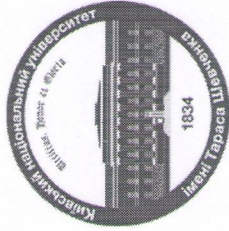

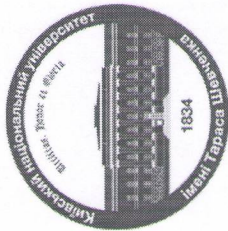
Завдання №4:

Здійснити імагологічну інтерпретацію топосу України в поезії Р.Чілачави;

Висновки:

- ❖ **З'ясовано**, що одним із провідних способів творення біполярності є актуалізація мотиву повернення (блудного сина). *«Полтава... Харків... Далі – на Донбас...! І через Дон – до рідної оселі, / Де в спогадах всі юні та веселі / І з білих скель виблискує топаз».*
«А я до Мткварі йду на пораду, / Де звівсь Горгасалі над гори й ріки. / Вірю в єдину істину й правду, / Вірю отецькій землі навіки».
- ❖ **Виявлено**, що система символічних образів (дім, дорога, кінь, сад, журавель, лоза) виступає ключовим механізмом репрезентації біполярної моделі світу. *«Мені наснився дім, // Де був я молодим// Й з каміна валував Вітчизни вільний дим» / Але летять, летять шалені коні / Й домчить мене додому хоч один! / Я дім хотів звести, щоб в ньому жив мій рід, / Щоб пишний сад буя вдовкола, як і слід.*
- ❖ **Доведено**, що інтертекстуальність у поетичному доробку Рауля Чілачави постає як комплексний, багаторівневий механізм організації тексту, що реалізується через систему цитат (*«Споконвіку Прометей там орел карає», «Не убий!»*), аллюзій (*«Як сталь кресав з підків своїх Мерані»*, на рівні з грузинським Девом (злий дух) постає український Вельзевул (злий дух): *«то що ж обрати жертві Вельзевула?»*). Поряд з Медеєю, жінкою переповненою горем, постає образ Зигізіці, котра символізує засмучену жінку, або ж прихід смерті: *«зі мною будь, зигзіце сизокрила!»* або *Зозулі*), епіграфів (*«Надівайте корони і йдіть...»* - П.Тичина, *«Подушка – безатомна зона»* - Т.Чантурія,) і жанрових маркерів.

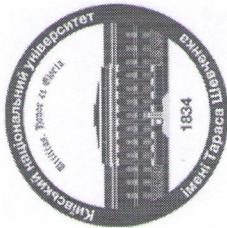
Завдання №5:

Розкрити перекладацькі коди та особливості рецепції критичного осмислення української і грузинської класичної літератури в доробку Р. Чілачава

Висновки:

- ❖ **Установлено**, що особливістю перекладацького коду автора є високий ступінь суб'єктивної залученості – «пієтету» до автора.
- ❖ **Установлено**, що перекладацькі коди Р. Чілачава ґрунтуються на пріоритеті ідейно-естетичної адекватності (відтворення «Заповіту» коломийковим розміром, відтворення внутрішніх рим *«Поховайте та вставайте...! Даммархет да агімаркет...»*, збереження римунання у Франковому сонеті - катрени римуються за схемою ABBA, а терцети – за схемою CDCDCS, збереження еквілінеарності).
- ❖ **Доведено**, що Р. Чілачава досягає високого рівня еквівалентності через глибоке знання внутрішньої форми першотвору (відтворення змісту, тропів, звукові повтори Шевченка та Франка, безеквівалентна лексика Шевченка).

ЗАВДАННЯ ТА ВИСНОВКИ

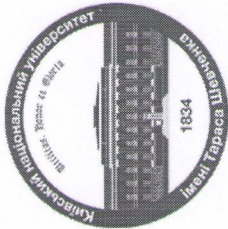
Завдання №6:

Виявити специфіку автоперекладу як форми реалізації інтерсуб'єктивного поля творчості МИТЦЯ;

Висновки:

- ❖ **Виялено**, що автопереклад у доробку Р. Чілачави постає як акт білінгвального самопроекування, у якому межа між «своїм» та «чужим» нівелюється.
- ❖ **Виявлено**, що переклад есеїстики грузинською є не просто мовною операцією, а актом духовного повернення до витоків через призму набутої української ідентичності.
- ❖ **Доведено**, що творчості автора простежується чітка зміна векторів: від послідовного автоперекладу з грузинської на українську (ранній етап) до активного функціонування в українському мовному просторі з подальшим відтворенням текстів грузинською мовою. Це свідчить про глибоку інкультурацію письменника та його прагнення до метафізичного повернення в рідну культуру через самопрезентацію українськомовних есеїв та нотаток мовою предків.
- ❖ **Виявлено**, що репрезентативною моделлю інтертекстуальності, де перекладацьке «Я» автора виступає найвищим критерієм адекватності, забезпечуючи не лише мовну еквівалентність, а й повнокровний трансфер культурних смислів.

Кафедра мов і літератур Далекого Сходу та Південно-Східної Азії

ДИНЬ ОКСАНА ВАСИЛІВНА

ТВОРЧІСТЬ РАУЛЯ ЧІЛАЧАВИ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКО-ГРУЗИНСЬКОГО МІЖКУЛЬТУРНОГО
ДІАЛОГУ

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

